

pbi successor, Aurasius studiis litterarum doctrinae-
 quae, animi magnitudine et probitate cum quovis
 priorum comparandus. Eo pontifice atque adeo
 primo anno regni Gudemari, viginti quinque praesules
 ex variis Hispaniae partibus Toletum convocati
 in causa Toletani episcopi et episcoporum provinciae
 Carthaginensis, conventu coram rege ejusque jussu
 habito, disceptarunt. Euphimijs enim Toletanus
 praesul in superioribus Toletani concilii actis se metro-
 politanum per imprudentiam dixerat provinciae Car-
 petaniae. Reliqui praesules Carthaginensis provinciae,
 quae regionibus multo latior erat, Euphimijs sub-
 scriptionem vertentes ad occasionem libertatis, Ec-
 clesiae Toletanae parere recusantes, ad dicendam
 causam vocati, sententiam mutare compulsi sunt:
 cum secundum Aurasii jura, tum a rege pronuntiatum
 esset, tum ab episcopis, in quibus Leandro fratri jam
 defuncto successor Isidorus Hispalensis, Innocentius
 Emeritensis, Eusebius Tarraconensis, et praeter hos,
 nisi codices sunt vitiosi, Benjamin Dumiensis erant.

A Quam sententiam separato codi illo Carthaginensis
 provinciae praesules quindecim, quorum res agebatur,
 confirmarunt. Prologenes, sanctae Ecclesiae Segon-
 tinensis, Theodorus Castulonensis, Minicianus Segob-
 hensis, Stephanus Oretanus, Jacobus Mentisanus,
 Magnentius Valerensis, Theodosius Ercavicensis,
 Martinus Valentinus, Tonentius Palentinus, Portarius
 Segobitensis, Vincentius Bigastriensis, Eterius Basti-
 tanus, Gregorius Oxoniensis, Praesidius Complutenis,
 Senabilis Elotanus. Unde intelligitur Toletani metro-
 politani ditione multo plures Ecclesias olim quam
 nostra aetate contineri. Nam de primatu, quem in
 omnes Hispaniae Ecclesias obtinet, neque nunc dispu-
 tamus, neque tunc de illo suscepta erat disceptatio.
 Ex Montani, haud dubium, tempore olim Toletani
 episcopi, conventu in ea urbe habito, jus in omnes
 B Carthaginensis provinciae Ecclesias praesulibus Tole-
 tanis datum, ipsi quorum causa agebatur conflatur:
 ut hujus conventus acta et horum episcoporum sanctio
 manifesto declarant.

FLAVII GONDEMARI

GOTHORUM REGIS

DECRETUM DE ECCLESIA TOLETANA.

(Mansi, Concil., t. X.)

*Flavius Gudemarus rex venerabilibus Patribus no-
 stris Carthaginensibus sacerdotibus.*

Licet regni nostri cura in disponendis atque guber-
 nandis humani generis rebus promptissima esse vi-
 deatur, tunc tamen majestas nostra maxime glorio-
 siori decoratur fama virtutum, cum ea quae ad Di-
 vinitatis et religionis ordinem pertinent, aequitate
 rectissimi tramitis disponuntur; scientes ob hoc pie-
 tatem nostram non solum diuturnum temporalis
 imperii consequi titulum, sed etiam aeternorum ad-
 pisci gloriam meritorum. Nonnulli enim in disciplinis
 ecclesiasticis, contra canonum auctoritatem, per
 moras praecedentium temporum, licentiam sibi de
 usurpatione praeteriti principis fecerunt: ita ut qui-
 dam episcoporum Carthaginensis provinciae non re-
 vereantur, contra canonicae auctoritatis sententiam,
 passim ac libere, contra metropolitanam Ecclesiae po-
 testatem, per quasdam fratras, et conspirationes,
 inexploratae vitae omnes episcopali officio provehi,
 atque hanc ipsam praefatae Ecclesiae dignitatem im-
 perii nostri solio sublimatam contemnere; perturban-
 tes ecclesiastici ordinis veritatem, ejusque sedis auc-
 toritate, quam prisca canonum declarat sententia,
 abutentes. Quod nos ultra modo usque in perpetuum
 fieri nequaquam permittimus, sed honorem
 primatus, juxta antiquam synodalis concilii auctori-
 tatem, per omnes Carthaginensis provinciae ecclesias
 Toletanae ecclesiae sedis episcopum habere ostendimus:
 cumque inter suos coepiscopos, tam honoris
 praecellere dignitate quam nominis; juxta quod de
 metropolitanis per singulas provincias antiqua cano-
 num traditio sanxit, et auctoritas vetus permisit.

Neque eandem Carthaginensem provinciam in an-
 cipiti duorum metropolitanorum regimine contra
 C Patrum decreta permittimus dividendam, per quod
 oriatur varietas schismatum, quibus subvertatur fi-
 des, et unitas scindatur; sed haec ipsa sedes, sicut
 praedictum est, antiqua nominis sui, ac nostri cultu
 imperii, ita et totius provinciae polleat ecclesiae di-
 gnitate, et praecelleat potestate.

Illud autem quod jam pridem in generali synodo
 concilii Toletani a venerabili Euphemio episcopo
 manus subscriptione notatum est, Carpetaniae pro-
 vinciae Toletanam esse sedem metropolim, nos ejus-
 dem ignorantiae sententiam corrigimus: scientes
 procul dubio Carpetaniae regionem non esse provin-
 ciam, sed partem Carthaginensis provinciae, juxta
 quod et antiqua rerum gestarum monumenta decla-
 rant. Ob hoc, quia una eademque provincia est,
 C decernimus ut, sicut Bactica, Lusitania, vel Tarracon-
 nensis provincia, vel reliquae ad regni nostri regimi-
 na pertinentes, secundum antiqua Patrum decreta,
 singulos noscuntur habere metropolitanos, ita et
 Carthaginensis provincia unum eundemque, quem
 prisca synodalis declarat auctoritas, et veneretur
 primatam, et inter omnes provinciales summum
 honoret antisitem; neque quidquam contempto
 eodem ultra fiat, qualia hactenus arrogantium sa-
 cerdotum superba tentavit praesumptio. Sane per
 hoc auctoritatis nostrae edictum, amodo et viveudi-
 damus tenorem, et religionis, vel innocentiae legem;
 nec ultra potest modum inordinata licentia ab episcopis
 similia fieri patimur, sed per nostram clementiam
 praeterita negliguntiae, pietatis intuitu, et veniamus

damus, et indulgentiæ opem concedimus: et dum sit A magna culpa haec deliquisse, majoris tamen ac inextinguibilis censura tenebit obnoxios, qui hoc nostrum decretum, ex auctoritate praeursorum Patrum veniens, temerario ausu violare tentaverint: nec ultra veniam delicti faciemus admissi, adempti, si debite honorem ejusdem Ecclesiae quilibet Carthaginensium sacerdotum contempserit; subiturus procul du-

bio inobediens tam degradationis, vel excommuni- cationis ecclesiasticae sententiam, quam etiam nostrae severitatis censuram. Nos enim talia in divinis Ecclesiis disponentes credimus fideliter regnum imperii nostri ita divino gubernaculo regi, sicut et noscuntur ordinis, zelo justitiae accensi, et corrigere studemus, et in perpetuum perseverare dispo- nimus.

ANNO DOMINI DCXII.

MARCUS CASSINENSIS,

S. BENEDICTI DISCIPULUS.

NOTITIA HISTORICA IN MARCUM CASSINENSEM.

(Fabricii Bibl. med. et inf. aetatis.)

Marcus poeta, S. Benedicti Cassinensis circa an. B 610 discipulus et familiaris, teste Sigeberto c. 53, *Vitam S. Benedicti a Gregorio Magno* (lib. II. Dialog.) descriptam defloravit heroico breviloquio, et pauca (de miraculis S. Benedicti) superaddidit, Prodiit in Prosperi Martiniægi Brixiensis tomo tertio Poematum veterum, curante Arnaldo Wiono, Rom. 1590, in-4°, et in Mabillonii S. c. 1 Benedictin. p. 28, jam pridem

lecta Paulo Diacono et Aldevaldo, ut Joannes Baptista Maurus ad Petri Diaconi cap. 3 annotavit. Idem Petrus docet Marcum scripsisse de situ et constructione cœnobii Cassinensis. Edidit Angelus e Nuce ad calcem Chronici Leonis Ostiensis, qui hujus carminis meminit III, 29. Exstat etiam tomo IV Thesauri Italiae Muratoriani, p. 605.

MARCI CASSINENSIS

MONACHI

CARMEN DE S. BENEDICTO.

(Ex Mabill. Art., SS. BB. t. I.)

Cæca profanatas coleret dum turba figuras,
Et manibus factos crederet esse deos,
Templa ruinosis hæc olim struxerat aris,
Quæis dabat obsceno sacra cruenta Jovi.
Sed jussus veniens, eremoque vocatus ab alta,
Purgavit sanctæ hanc Benedictus humum.
Sculptaque contractis dejecit marmora ignis,
Et templum vivo præbuit esse Deo.
Huc properet, coslos optat qui cernere aëretos
Nec removet votum semita dura piæ.
Semper difficilli quaeruntur magna labore,
Arcam semper habet vita beata viam.
Ilic ergo cum scelerum depressus fasce subisem,
Depositum sensi pondus abesse mihi.
Credo quod et felix vita fruar insuper illa.
Oras pro Marco si, Benedicte, tuo,
Hunc plebs stulta locum quondam vocitaverat arcem,
Marmoreisque sacrum fecerat esse deis.
Quod tunc si verò signasset nomine quisquam,
Tartareum potuit jure vocare Chaos.
Ad quem cæcatis errantes mentibus ibant

C Improbæ mortifero reddere vota Jovi.
Sed pulo prævisæ culmen signaverat aule,
Nominè tunc arcis templa moderna vocans.
In quibus æternæ damnatur porta gehennæ,
Arcque modo vitæ est, quæ fuit ante necis.
De qua stelligeri pulsatur janua cœli,
Dum canit angelicis turba beata modis.
De qua colloqueris vero, Benedicte, Tonanti,
Monticula et sacri dux æremita chori.
Ad quam tu ex alio monitus cum monte venires,
Per deserta tibi, dux, vja, Christus erat.
Namque duos juvenes bivium perduxit ad omne,
Qui te firmarent quod sequeris iter.
Hic quoque viventi justo prædixerat uni,
His in parce locis, alter amicus adest.
D Te sibi sublato tenebris mons cœlitus horret,
Et pallet nebulis concolor ipse suis.
Mœrent, et largis distillant fletibus antra,
Cumque suis plangunt tabida lustra focis:
Teque lacus liquidi vero flevère dolore,
Et sparsit laceras silva soluta comas.